

Voorleesmarathon

Duistere werelden bij DARK WISDOM

100 jaar oorlog, trauma, familie en samenleving in Europa
in samenwerking met de KNAW

2017

Samenstelling teksten

Annelies van Hees (Stichting Psychoanalyse & Cultuur)
Rolien van Mechelen (Stichting Breukvlakken)

Voorgelezen door familie, vrienden en bekenden

Cameraman Boris Klatscher

De voorleesmarathon **Duistere werelden bij DARK WISDOM**, met als thema 100 jaar oorlog, trauma, familie en samenleving in Europa, is een hommage aan de praatkuur van Freud, de klassieke psychoanalyse van 5x per week 45 minuten op de bank, waar analysanten tot in detail hun eigen oorlogen en trauma's bespreken en verwerken.

De voorleesmarathon **Duistere werelden** (op YouTube te bekijken <https://youtu.be/E2aNCOc1YFE>) werd in 2017 opgenomen in de zijkamer van de bibliotheek van de Koninklijke Groote Industrieele Club op de Dam en is een op zichzelf staand gebeuren dat alleen qua tijd (tussen 13.00 en 18.00 uur),

inhoud (100 jaar oorlog, trauma, familie en samenleving in Europa) en locatie (Koninklijke Industrieel Groote Club) is verbonden.

De 100 jaar zijn verdeeld in 5 'sessies' van 20 jaar, wat het mogelijk maakte een chronologische volgorde en ontwikkeling te schetsen.

Het lezen vindt plaats in een kleine naast de bibliotheek gelegen ruimte. Fauteuil en leeslamp symboliseren bank en analyticus. Er is een schuifdeur om de ruimte naar behoefte (tijdens inschrijving, pauzes en borrel van het congres) te openen of af te schermen. De voorleesmarathon gaat net zo onverstoord door als de gesprekken tijdens een analyse en is onafhankelijk van wat er in de omliggende ruimtes/de rest van de wereld gebeurt. Het voorlezen duurt 5 sessies van 13.00 – 13.45, 14.00 tot 14.45 enzovoort tot 17.00 – 17.45

De voor **Duistere werelden** gekozen teksten refereren aan en vormen een literair antwoord op de wetenschappelijke voordrachten van de conferentie *DARK WISDOM, 100 jaar trauma, familie en samenleving in Europa*. De teksten verhalen over innerlijke oorlogen en soms generaties lang doorwerkende trauma's.

Met dit eerste congres, georganiseerd in samenwerking met de KNAW, zette de stichting Breukvlakken zich op de kaart.

Voorleesmarathon Duistere werelden bij DARK WISDOM

Kanonnengebulder en loopgraven

Sessie 1:
13.00 – 13.45

1A Stefan Zweig: *De wereld van gisteren*. Arbeiderspers, Amsterdam Antwerpen 2016.

VOORLEZER: Ans van Blokland

LEZEN: pagina 211 - 215

TIJD: 12 minuten (Mooie zomer en de oorlog dringt niet direct door.)

1B Sebastian Haffner: *Het verhaal van een Duitser 1914 – 1933*. Mets & Schilt, Amsterdam 2001/2002.

VOORLEZER: Loes Gebuis

LEZEN: pagina 16 – 22,5

TIJD: 15 minuut

(Hoe een kind kennismakt met de eerste wereldoorlog.)

1C Wibke Bruhns: *Het land van mijn vader*. Geschiedenis van een Duitse familie. Uitgeverij de Arbeiderspers, Amsterdam / Antwerpen 2007
VOORLEZER: Carla van der Wijden
LEZEN: pagina 45 - 49
TIJD: 14 minuten
(Vader gaat tevreden de oorlog in, maar die Belgen spelen niet eerlijk.)

Voorboden

Sessie 2:
14.00 – 14.45

2A Freud & Einstein: *Waarom oorlog?* Uitgeverij Hoogland & van Klaveren 2005
VOORLEZER: Martine Groen
LEZEN: pagina 40 - 49
TIJD: 17 minuten
(Freud antwoordt Einstein dat tegenstrijdige driften een rol spelen in het onbewuste.)

2B Curzio Malaparte: *Kaputt*. Uitgeverij de Arbeiderspers, Amsterdam Antwerpen 2007.
VOORLEZER: Willem van Mechelen
LEZEN: pagina 293 – 297
TIJD: 12 minuten
(Helsinki tijdens de winteroorlog met de Russen 1941.)

2C G.L. Durlacher: *Drenkeling, kinderjaren in het Duitse Rijk*. Meulenhoff Editie, Amsterdam 1987.
VOORLEZER: Rita van der Vegt
LEZEN: pagina 7 - 14
TIJD: 14 minuten
(Joods kind, in de dertiger jaren langzaam vermorzeld.)

Vervolging

Sessie 3:
15.00 – 15.45

3A Solange Leibovici: Joods meisje verdwijnt tijdens de tweede wereldoorlog in Frankrijk. www.crescas.nl
VOORLEZER: Solange Leibovici
TIJD: 15 minuten
(Over een meisje dat in de oorlog verdween.)

3B Marga Minco: *Het bittere kruid, een kleine kroniek*. Bert Bakker / Daamen N.V. / Den Haag, 1957.

VOORLEZER: Peep de Goede

LEZEN: pagina 16 – 30

TIJD: 12 minuten

(Papa brengt pakje mee waarin een Jodenster zit.)

3C Etty Hillesum: *Het denkende hart van de barak. Brieven van Etty Hillesum*. De Haan Haarlem 1982

VOORLEZER: Annelies van Hees

LEZEN: pagina 21 - 28

TIJD: 12 minuten

(Over het heen en weer gaan tussen gevangenschap en vrijheid.)

Ooggetuigen

Sessie 4:

16.00 – 16.45

4A Hans Keilson: *In de ban van de tegenstander*. Van Gennep Amsterdam 2010.

VOORLEZER: Marita Keilson

LEZEN: pagina 191 - 197

TIJD: 15 minuten

(Liefdevol gepakte rugzak.)

4B Loden Vogel: *Dagboek uit een kamp*. G. A. Van Oorschot, Amsterdam 1965.

VOORLEZER: Hans Sanders

LEZEN: pagina 158 – 166

TIJD: 13 minuten

(Kampleven en de bevrijding.)

4C Imre Kertész: *Onbepaald door het lot*. Van Gennep, Amsterdam 1994.

VOORLEZER: Vera Illes

LEZEN: pagina 219 - 225

TIJD: 15 minuten

(Terugreis uit Buchenwald, de 1e of 2e zijstraat de Vergeet-mij-niet-sstraat.)

Daarna
Sessie 5:
17.00 – 17.45

5A Armando: *Het schuldige landschap*. Uitgeverij Voetnoot Amsterdam 1998.

VOORLEZER: Jankees de Ridder

LEZEN: alle pagina's

TIJD: 17 minuten

(Poëtisch afsplitsen van de schuld naar het landschap.)

5B Judith Belinfante: *uit de onderwereld, een verhaal van verlies*. Paloma Pers 2013.

VOORLEZER: Judith Belinfante

LEZEN: pagina 11 - 19

TIJD: 13 minuten

(Geboren worden in de oorlog en al het ongelukkige gerepareer dat daar op volgt.)

5C David van Reybrouck: *Mohamed el Bachiri: Een jihad van liefde*. De Bezige Bij, Amsterdam / Antwerpen 2017.

VOORLEZER: Liesbeth Dullaart-Pruyser

LEZEN: pagina 48 - 64

TIJD: 11 minuten

(Verhaal over hoe je in de islam ook op liefde kunt uitkomen.)